

Předmluva	7—11
K. MARX a B. ENGELS	
Svatá rodina aneb Kritika kritické Kritiky (Proti Brunovi Bauerovi a spol.)	15—232
Předmluva	19—20
<i>Kapitola první.</i> Kritická kritika v podobě mistra kniháře aneb kritická kritika zosobněná v panu Reichardtovi (<i>Engels</i>)	21—23
<i>Kapitola druhá.</i> Kritická kritika jako „mlýnovlastník“ aneb kritická kritika zosobněná v panu Jules Faucherovi (<i>Engels</i>)	24—29
<i>Kapitola třetí.</i> Důkladnost kritické kritiky aneb kritická kritika v podobě pana J. (Jungnitze?) (<i>Engels</i>)	30—31
<i>Kapitola čtvrtá.</i> Kritická kritika jako klid poznávání aneb kritická kritika v podobě pana Edgara	32—69
1. „Dělnické sdružení“ Flory Tristanové	32
2. Béraud o nevěstkách	33
3. Láska	34
4. Proudhon	37
Charakterisující překlad čís. 1	37
Kritická glosa čís. 1	45
Kritická glosa čís. 2	48
Charakterisující překlad čís. 2	52
Kritická glosa čís. 3	53
Charakterisující překlad čís. 3	57
Kritická glosa čís. 4	63
Charakterisující překlad čís. 4	65
Kritická glosa čís. 5	66
<i>Kapitola pátá.</i> Kritická kritika jako kupčik tajnostmi aneb kritická kritika v podobě pana Szeligy (<i>Marx</i>)	70—94
1. „Tajemství zvlčilosti uprostřed civilisace“ a „Tajemství bezprávnosti ve státě“	71
2. Tajemství spekulativní konstrukce	73
3. „Tajemství vzdělané společnosti“	77
4. „Tajemství poctivosti a zbožnosti“	86

„Tajemstv — výsměchem“	88
6. Hrdlička (Rigolette)	92
7. Stav světa v „Tajnostech pařížských“	93
Kapitola šestá. Absolutní kritická kritika aneb kritická kritika v podobě pana Bruna	95—163
1. První tažení absolutní kritiky (Marx)	95
a) „Duch“ a „masa“	95
b) Židovská otázka čís. 1. Položení otázek	104
c) Hinrichs čís. 1. Tajemné narážky o politice, socialismu a filosofii	108
2. Druhé tažení absolutní kritiky	110
a) Hinrichs čís. 2. „Kritika“ a „Feuerbach“. Zavržení filosofie (Engls)	110
b) Židovská otázka čís. 2. Kritické objevy o socialismu, právní vědě a politice (národnosti) (Marx)	112
3. Třetí tažení absolutní kritiky (Marx)	118
a) Sebeobhajoba absolutní kritiky, její „politická“ minulost	118
b) Židovská otázka čís. 3	125
c) Kritická bitva proti francouzské revoluci	138
d) Kritická bitva proti francouzskému materialismu	144
e) Definitivní porážka socialismu	153
f) Spekulatívni koloběh absolutní kritiky a filosofie sebeuvědomění	156
Kapitola sedmá. Korespondence kritické kritiky	164—182
1. Kritická masa (Marx)	164
2. „Nekritická masa“ a „kritická kritika“	169
a) „Zatvrzelá masa“ a „neuspokojená masa“ (Marx)	169
b) Masa „dobrosrdečná“ a „spásyčtivá“ (Engels)	172
c) Milost spočine na mase (Marx)	174
3. Nekriticky kritická masa aneb kritika a „berlínský kroužek“ (Marx)	175
Kapitola osmá. Pozemská pouť a proměny kritické kritiky aneb kritická kritika v podobě Rudolfa, knížete z Geroldsteinu (Marx)	183—230
1. Kritická proměna řezníka v psa aneb Ras	184
2. Odhalení tajemství kritického náboženství aneb Fleur de Marie	187
a) Spekulatívni „Sedmikrása“	187
b) Fleur de Marie	190
3. Odhalení tajemství práva	198
a) Učitel aneb nová theorie trestu. Odhalení tajemství systému samov.azby. Lékařská tajemství	198
b) Odměna a trest. Dvojí spravedlnost (s tabulkou)	208
c) Odstranění zvlčilosti uprostřed civilisace a bezprávnosti ve státě	211
4. Odhalené tajemství „stanoviska“	212
5. Odhalení tajemství využití lidských pudů aneb Clemence d'Harville	214
6. Odhalení tajemství ženské emancipace aneb Luisa Morelová	216
7. Odhalení tajemství národní ekonomie	217
a) Theoretické odhalení tajemství národní ekonomie	217
b) „Banka chudých“	218
c) Vzorné hospodářství v Bouquevalu	220
8. Rudolf, „odhalené tajemství všech tajemství“	222
Kapitola devátá. Kritický poslední soud (Marx)	231
Historický doslov	232

B. ENGELS

- Postavení dělnické třídy v Anglii (Podle vlastních poznatků a autentických pramenů.) 233—508
- Dělnické třídy Velké Britannie 237—239
- Předmluva 240—242
- Úvod 245—260
- Postavení dělnictva před průmyslovou revolucí — Jenny — Vznik průmyslového a zemědělského proletariátu — Throstle, mule, mechanický stav, parní stroj — Vítězství strojů nad ruční prací — Vývoj průmyslové moci — Bavlnářský průmysl — Punčochářství — Krajčářství — Běličství, tiskařství, barvířství — Vlnářský průmysl — Plátenický průmysl — Hedvábnický průmysl — Výroba a zpracování železa — Uhelny doly — Hrnčířství — Zemědělství — Silnice, průplavy, železnice, parníky — Shrnutí — Problémy proletariátu se stávají celonárodní otázkou — Názor buržoasie na proletariát
- Průmyslový proletariát 261—263
- Různé kategorie dělníků — Centralisace majetku — Páky moderního průmyslu — Centralisace obyvatelstva
- Velká města 264—310
- Bezprostřední dojmy z Londýna — Sociální válka a systém všeobecného odírání — Úděl chudiny — Špatné čtvrti všeobecně — Londýnské špatné čtvrti: St. Giles a okolí — Whitechapel — Vnitřek proletářských obydlí — Lidé bez přístřeší v parcích — Noční útulky — Dublin — Edinburgh — Liverpool — Tovární města: Nottingham, Birmingham, Glasgow, Leeds, Bradford, Huddersfield — Lancashire: všeobecné poznámky — Bolton — Stockport — Ashton-under-Lyne — Stalybridge — Podrobný popis Manchesteru: všeobecný způsob stavby — Staré město — Nové město — Způsob výstavby dělnických čtvrtí — Dvory a zadní uličky — Ancoats — Malé Irsko — Hulme — Salford — Shrnutí — Noclehárny — Stěsnání obyvatelstva — Sklepní byty — Odívání dělnictva — Strava — Zkažené maso — Falšování zboží — Šízení na váze zboží atd. — Shrnutí
- Konkurence 311—323
- Vzájemná konkurence dělníků, která určuje minimum mzdy, vzájemná konkurence majetných, která určuje maximum mzdy — Dělník, otrok buržoasie, se musí každý den a každou hodinu prodávat — Přebytky obyvatelstva — Obchodní krise — Dělnická rezervní armáda — Osud této rezervní armády za krise roku 1842
- Irské přistěhovalectví 324—327
- Příčiny a počet — Vylíčení podle Carlyla — Nečistota, hrubost a opilství Irů — Vliv irské konkurence a styku s Iry na anglického dělníka
- Závěry 328—363
- Úvodní poznámky — Účinky uvedených okolností na tělesný stav dělníků — Vliv velkých měst, příbytků, nečistoty atd. — Faktický stav — Tuberkulóza — Tyfus, zejména v Londýně, ve Skotsku a v Irsku — Choroby zažívacích orgánů — Následky opilství — Mastičkáři — „Godfrey's Cordial“ — Úmrtnost proletariátu, zejména malých dětí — Obvinění buržoasie ze sociální vraždy — Vliv na duchovní a morální stav — Nedostatek prostředků ke vzdělání — Nedostatečnost večerních a nedělních škol — Nevědomost — Náhradou za to jsou pro dělníka jakousi školou jeho životní poměry — Mravní zanedbanost dělnictva — Zákon jediným učitelem mravů — Dělníka vede samo jeho postavení k porušování zákonů a mravnosti — Vliv chudoby proletariátu a jeho nejistého postavení — Vliv odsouzení k nucené práci — Vliv centralisace obyvatelstva — Vliv irského přistěhovalectví — Rozdílnost charakteru buržoova a proletářova — Přednosti proletáře před buržoou — Záporné stránky proletářova charakteru — Opilství — Nevázaný pohlavní styk — Rozklad rodiny — Neúcta k sociálnímu řádu — Zločiny — Vylíčení sociální války
- Jednotlivá pracovní odvětví. Tovární dělníci v užším smyslu 364—410
- Působení strojů — Ruční tkalci — Vytlačování mužů — Práce žen, rozklad rodiny — Převrácení všech rodinných vztahů — Morální důsledky smětnání velkého počtu žen v továrnách — Právo první noci — Práce dětí — Učňovský systém — Pozdější opatření — Vylíčení podle tovární zprávy — Dlouhá pracovní doba — Noční práce — Zmrzačení — Menší vnější neduhy — Charakter práce — Všeobecné oslabení kon-

stituce — Speciální neduhy — Svědectví — Předčasné stárnutí — Zvláštní následky pro ženskou konstituci — Jednotlivá zvlášť škodlivá pracovní odvětví — Úrazy — Úsudek buržoasie o továrním systému — Tovární zákonodárství a agitace pro desetihodinovou pracovní dobu — Ubíjející a otupující charakter práce — Otroctví — Tovární řády — Truckový systém — Kotážový systém — Srovnání postavení nevolníka z roku 1145 a svobodného dělníka z roku 1845

Ostatní pracovní odvětví	411—431
Pletaři punčoch — Výroba krajek — Tiskaři kartounu — Postřihovači sametu — Tkalci hedvábí — Kovové zboží — Birmingham — Staffordshire — Sheffield — Strojírenské továrny — Hrnčírny v severním Staffordshiru — Sklárny — Řemeslníci — Londýnské modistky a švadleny	
Dělnická hnutí	432—457
Úvodem — Zločiny — Vzpoury proti strojům — Svazy, stávky — Účinky svazů a stávek — Zločiny jako důsledek stávek — Charakter bojů anglického proletariátu proti buržoasii — Bitka v Manchesteru v květnu 1843. Úcta k zákonu je proletariátu cizí — Chartismus — Dějiny chartistického hnutí — Vzpouza roku 1842 — Definitivní rozchod proletářského chartismu s buržoasním radikalismem — Sociální tendence chartismu — Socialismus — Názory dělnictva	
Hornický proletariát	458—474
Cornwallští horníci — Alston Moor — Železnorudné a uhelné doly — Práce mužů, žen a dětí — Zvláštní nemoci — Práce v nízkých slojích — Neštěstí, výbuchy atd. — Stav vzdělání — Stav morálky — Zákony o hornictví — Soustavné vykořisťování horníků — Hornická hnutí — „Unie“ — Velká kampaň roku 1844 na severu Anglie — Roberts a kampaň proti smírčím soudcům a truckovému systému — Výsledky boje	
Zemědělský proletariát	475—487
Historický úvod — Pauperismus na venkově — Postavení zemědělských nádeníků — Žhářství — Lhostejnost v otázce obilních zákonů — Nedostatek nábožnosti — Wales: malí pachtýři — Nepokoje pod heslem Rebekka — Irsko: rozkouskování pozemkového majetku — Zbídačování národa — Zločiny — Agitace pro „repeal“	
Poměr buržoasie k proletariátu	488—508
Mravní zkaženost anglické buržoasie — Hrabivost — Ekonomie a svobodná konkurence — Pokrytecká dobročinnost — Pokrytecká ekonomie a politika v otázce obilních zákonů — Buržoasní zákonodárství a justice — Buržoasie v parlamentě — Zákon o pánech a sluzích — Malthusova theorie — Starý chudinský zákon — Nový chudinský zákon — Příklady surovosti v robotárnách — Vyhlídky Anglie do budoucna	
Rychlý pokrok komunismu v Německu	509—522
Projevy v Elberfeldu	523—544
Projev z 8. února 1845	523
Projev z 15. února 1845	536
Nedávné vraždění v Lipsku — Německé dělnické hnutí	545—548
Dějiny anglických obilních zákonů	549—553
Situace v Německu	554—574
Úvod a závěr k „Fourierovu fragmentu o obchodu“	575—581
Svátek národů v Londýně	582—594

K. MARX

Prohlášení. 18. ledna 1846 595

Poznámky 597—620

Data k životu a činnosti K. Marxe a B. Engelse	621—625
Jmenný rejstřík	627—640
Rejstřík periodických publikací	641—643
Seznam cizích slov	644—658

Ilustrace

Titulní stránka prvního vydání knihy „Svatá rodina“	17
Titulní stránka prvního vydání knihy „Postavení dělnické třídy v Anglii“	235
První stránka Engelsova provolání „Dělnické třídy Velké Britannie“	243
Plán Manchesteru	za str. 288
Stránka knihy „Postavení dělnické třídy v Anglii“ (vydání z roku 1845) s textem básně Edwarda Meada „Král Pára“ v Engelsově překladu	za str. 408
Konec článku „Rychlý pokrok komunismu v Německu“ s textem básně Heinricha Heina „Píseň slezských tkalců“ v Engelsově překladu	za str. 512